

Representantforslag 138 S

(2014–2015)

fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Frank J. Jenssen, Geir S. Toskedal og André N. Skjelstad.

Dokument 8:138 S (2014–2015)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Frank J. Jenssen, Geir S. Toskedal og André N. Skjelstad om oppheving av det kommunale monolet på landoppmåling

Til Stortinget

Bakgrunn

Arbeidet med å måle opp nye eiendommer var lenge et kommunalt ansvar i byene. På landsbygda ble eiendommene ikke oppmålt, men kun beskrevet av tre skylddelingsmenn oppnevnt av lensmannen. Med delingsloven fra 1978 fikk Norge for første gang et ensartet system for hele landet. Kommunene ble da gitt ansvar for kart- og delingsforretninger og for å føre fortegnelser og kart over oppmålte eiendommer.

I 1995 ble det oppnevnt et utvalg for å utarbeide forslag til ny lov. Utvalgets forslag ble lagt fram i NOU 1999:1 «Lov om eiendomsregistrering». Utvalget gikk inn for å opprette et statlig eiendomsregister med kart, «matrikkelen», og at oppmålingsforretninger for etablering av nye eiendommer og måling av grenser skulle utføres av private, godkjente landmålere, på linje med ordningen i Danmark og de fleste andre land i Europa. Oppmåling skulle utføres som privat tjenesteproduksjon der grunneier fritt kunne velge landmålerforetak og der prisene ble dannet i konkurranse. Utvalget foreslo at kommunene fortsatt skulle gi tillatelser om opprettelse og endring av eiendommer etter plan- og bygningsloven og visse bestemmelser i matrikelloven, samt føre opplysninger inn i registeret, såkalt matrikkelføring. Tillatelser og matrikkelføring ble definert som myndighetsutøvelse, også på linje med ordningen i andre land.

Et mindretall i utvalget gikk inn for at den enkelte kommune kunne bestemme at den alene kunne utføre oppmålingsforretninger.

Det ble gjennomført en omfattende høring, før regjeringen Bondevik la fram forslag om ny lov i Ot.prp. nr. 70 (2004–2005). Dette ble vedtatt av Stortinget i juni 2005.

Før loven av 2005 trådte i kraft, vedtok et nytt storting i 2007 en endring som medførte at kommunene fortsatt skulle ha ansvaret for oppmålingen som en forvaltningsoppgave. Det innebar at krav om godkjent landmålerforetak falt bort. Siden kommunene fikk ansvaret, måtte det også gis bestemmelser om gebyr, varslingsfrister og frister for gjennomføring av forretninger og om klage.

Loven med endringer fra 2007 trådte i kraft i 2010.

Erfaringene hittil viser at ordningen med kommunalt ansvar for oppmålingen fungerer ulikt rundt i kommunene. Kommunens gebyrer skal være basert på selvkost, men varierer likevel svært mye fra kommune til kommune.

Aftenposten avslørte høsten 2013 at gebyrforskjellene fra kommune til kommune i blant annet Akershus var svært store:

- Prisen på oppmåling av en vanlig eneboligtomt på 750 kvm varierer fra 11 000 til 30 000 kroner.
- Prisen på 2 500 kvm varierer fra 13 500 til 40 000 kroner.
- Prisen på 15 500 kvm varierer fra 16 000 til 68 000 kroner.
- Prisen på 35 500 kvm varierer fra 16 000 til 106 000 kroner.
- Prisen på 205 500 kvm varierer fra 16 000 til 531 000 kroner.

Samtidig er det til dels lange ventetider på å få utført oppmåling. Lovens krav er at oppmåling skal være utført innen 16 uker, men fristen avbrytes hvis det kommer snø. Det er uheldig at innbyggerne risikerer lange ventetider uten at det finnes en legitim grunn til det.

I sum er det gode grunner til å oppheve det kommunale monopolet på landoppmålingstjenester. Det betyr å åpne for fritt landmålervalg, slik at grunneier selv kan velge det foretaket som leverer det beste tilbudet for den aktuelle saken, med hensyn til kompetanse, leveringstid og pris.

En gjenoppretter samtidig et klart skille mellom kommunens myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon. Kommunen som myndighet behandler søknader om opprettelse og endring av eiendom. Når tillatelse foreligger, utføres oppmåling som tjenesteproduksjon av godkjente landmålerforetak. Til slutt godkjennes og registreres oppmålingsforretningen av det offentlige.

At oppmåling er privat tjenesteproduksjon, er ikke til hinder for at kommuner og andre offentlige virksomheter også kan søke om å bli godkjent landmålerforetak. I tillegg er det nødvendig med en overgangsperiode der kommunene kan utføre oppmåling uten å være godkjent landmålerforetak.

Overføring av ansvaret for å utføre oppmålingsforretninger fra kommunene til privat sektor må skje over noen år slik at kommunene får tid til å omstille seg og det blir etablert et tilstrekkelig privat tilbud.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utrede forslag om å oppheve det kommunale ansvaret for eiendomsoppmåling.

18. juni 2015